

Aurlandsdalen er et mikrokosmos – med uutnytt potensial.

Publisert 24/06/2015 i **Aktuelt**

Aurlandsdalen er et mikrokosmos og kunnskap herfra lar seg overføre globalt, sier den amerikanske filosofen David Abraham. Han var en av deltakerne under den internasjonale vandrefestivalen som gikk av stabelen i slutten av juni i år.

Noe som gjorde sterkt inntrykk på Abraham var den tydelige prosessen av et landskap i endring, blant dem mange rasene som hadde gått i Aurlandsdalen, noen av den helt ferske. Og de enorme vannmengdene.

– Ras blir mer vanlige også her som følge av klimaendringer og mer ekstremvær.

Abraham dro fram Almen som et symbol på endringene og mennesker behov for å tilpasse seg nye tider.

– Huset under steinen i enden av dalen er helt utrolig. Her brukes selve steinen som egentlig utgjør en fare beskyttende. Det må ha vært en kultur her som levde i et svært tett forhold til det landskapet som samtidig var en fare og på same tid ga dem liv.

David Abraham mener det er viktig å styrke den lokale fortellerkulturen.

– Muntlig kultur er lokal kultur for vi må møtes ansikt til ansikt.

[David Abraham](#) ble valgt som Arne Næss professorat i 2014 ved Universitetet i Oslo. Som filosof jobber han innenfor Arne Næss sin dypøkologi som han sammen med andre har utviklet til et filosofisk prosjekt kalt "Alliance of wild ethics" sammen med blant andre Per Ingvar Haukland ved Telemarksforskningen. Det passet godt at den vandrende workshop starta nettopp ved Arne Næss si hytte Tvergastein.

Deltakerne som var med hadde ulike faglige retninger som fortellerkunst, naturfilosofi, naturvitenskap, pedagogikk eller klimaspørsmål. Turen ble arrangert med Jorunn Barane som initiativtaker ved Sogn Jord- og Hagebruksskule, i samarbeid Per Ingvar Haukeland, Morten Clemetsen og Aksel Hugo ved NMBU.

Her er gjengen samla til frokost før siste etappe av vandringen.

5 dagers vandring

Etter opphold ved Tvergastein ble de på grunn av store snømengder i fjellet i år kjørt videre til lungsdalen fra Ål hvor de tilbrakte to netter og fikk med seg fortellinga om Eivind Fredlaus ved Geirmund Torkjellsgard.

– Det gjorde sterkt inntrykk. Vi gikk i landskapet og fikk en sterk fortelling, sier Georgina Keabla som jobber som historieforteller i Oslo.

— Dette er et eksempel på hvordan fortellinger kan bli brukt i for å gi en større opplevelse og innlevelse, sier Jorunn Barane som også er utdannet forteller og viser til verten på lungshytta. Han tar med gjester ut i landskapet der Eivind Fredlaus klarte å gjemme seg unna i 18 år før han til slutt, to år før benådning, ble skutt.

– Hun mener at levende fortellinger gir en større opplevelse og en tettere forbindelse til landskapet enn bare informasjonsskilt og skriftlige kilder.

-Her får lokale historier en plass på lik linje som lokalmat som også servers på lungshytta, sier hun. Med fortellingene åpner en opp og skaper nye relasjoner til stedet. Man kommer på innsiden av naturen og folkene.

Videre gikk turen til Østerbø før de gikk Aurlandsdalen og Sinjarheim hvor de overnattet den siste natten. Der fikk servert de servert nylaget brimost fra elevene ved Sogn Jord- og Hagebruksskole.

Brimost gjorde inntrykk!

– På vei ned fra Østerbø var det anledning til flere stopp underveis med fortellinger, til og med spontan dans som i Vettle Helvete ble til en seanse hvor vi beveget oss i respons til stedet. Jeg mener at fortellingens plass i et slikt landskap er veldig viktig. Det er som å bli dratt inn i et eventyr. Fortellingen blir et redskap for å åpne opp til begeistring og læring. Det handler om lukt, berøring, atmosfære og fantasi, forteller Georginia Keabla

Styrker kunnskap

Malcolm Green er utdannet biolog men har skolert seg om forteller (storyteller) i Newcastle. I England er fortellerfaget mye større enn i Norge og han blir brukt som en ressurs i møte med ressursvake elever som via muntlig fortellerstunder utvikler seg både muntlig og skriftlig på skolen.

– Fortellinger handler om hvordan man skal få den som hører på til å bli en del av den informasjon som fortelles. Da forandrer tilhøreren seg og tar tak i kunnskapen på en annen måte. Ved å fortelle ansikt til ansikt gir vi historiene hjerte og puls og vi gir informasjon som vi vil gi videre mer energi, sier han

Malcolm er henrykt over opplevelsene i Aurlandsdalen. Det ga ham inspirasjon til å dikte en fortelling som fenget alle deltakerne etter frokost siste dagen. Den tok tak i elementer fra dalen og de sterke naturkreftene blant annet fossene og høydeforskjellene. Den tok også tak i strevet som må ha preget livet her.

Nye fortellinger ble skapt og formidlet. Her ved Malcom Green ved frokosten.

Det nye gullet

Per Ingvar Haukeland mener fortellinger som en del av opplevelsene er det nye gullet.

Han har vært med i planleggingen av vandrefestivalen og jobber til daglig ved Senter for natur, og kulturbasert nyskaping ved Telemarksforskningen.

-Vi jobber med å undersøke hvordan vi kan skape noe nytt med natur og kultur som hovedressurs som stedsutvikling, sier han.

Han mener attraksjonen Aurlandsdalen har et enormt potensial.

-For det første må det økonomiske aspektet tillegges stor vekt. Hvor mange penger legger folk igjen? Det sosiale blir deretter en viktig del. Man ønsker å gå sammen og dele et felles verdigrunnlag. Videre må det også jobbes kontinuerlig med å utnytte de kulturelle verdiene som ligger i landskapet. Det gir en merverdi enn kun et storslått landskap. I tillegg kommer miljøaspektet. Landskapsverdiene er avhengig av at det blir brukt. Alle disse elementene må komme sammen og skape personlige opphevelser. Det er her fortellingene kommer inn.

Fortellinger er det som kan gi merverdi. Det er en stor forskjell å gå uten eller med en fortelling om det som rundt deg, oppsummerer Haukeland.

På vei ned Aurlandsdalen

Som avslutning på turen ble det arrangert fortellerstund i Grindebygget ved Sogn Jord- Hagebruksskule der folk fra Aurland var invitert til å høre på noen ferske fortellinger skapt underveis av deltakerne på turen.

Etter vandringen delte flere av deltakerne sine opplevelser med publikum ved Sogn Jord- og Hagebruksskule

Det ble spilt folkemusikk Tom Karlsrud og Håkon Høgemo. I tillegg var det arrangert ullverksted med kunstnerne Sue Reed fra Cotswolds og Martina Cabo fra Holmsbu som laga et felles bilde med fortellinger fra bre til fjord.

Skaper håp

-Tilbakemeldingene på turen fra de enkelte har vært over all forventning. Fellesskapet i gruppa og utvikling av bevisstheten omkring verdiene av den naturen og kulturen vi har, var deltakerne berørt av. Å få tak på de dypere verdiene i livet som kan vise en retning både for den enkelte og i forhold til de utfordringene vi står ovenfor i dag når de gjeld klima og miljø, gir ny energi, oppsummerer Jorun Barane.

Hun mener at denne vandringa og fortellingene skaper håp som igjen gir krefter og mot til å handle og ha tro på at vi kan gjøre en forskjell for å skape en bærekraftig utvikling.

-Gjennom disse dagene har vi øvd oss på samspillet med stedet og gjøre dialogen naturen tilgjengelig, først og fremst for oss selv. I neste omgang skal vi få den tilgjengelig for andre. Dette samspillet må hele tiden fortelles på nytt. Det er ikke gjort en gang for alle. På denne vandringa utvikla og skapa vi også de nye fortellingene ved å gå i i dybden. Noe som i neste omgang vil føre til at flere vil komme for å se og oppleve dalen og landskapet, tror Jorunn Barane.

Jorunn Barane mener vandringen bidrar til håp for fremtiden. Ved bruk av naturen knyttes vi til den.

Hun planlegger nå en ny vandring neste år og er i gang med en søknad om en videreføring av prosjektet.